

С Т А Н О В И Щ Е

Върху дисертационния труд на тема : „Медийна комуникация за формиране на обществено мнение към корупцията”

Представен от – докторант **Дамяна Лютакова** Катедра „Медии и обществени комуникации“ – УНСС за присъждане на образователна и научна степен „доктор” в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки докторантска програма “Организация и управление извън сферата на материалното производство“ (медии и комуникации)

Научен ръководител: проф. д-р Петко Тодоров

От член на научно жури: **проф. д-р Петко Тодоров** – УНСС, според заповед на Ректора на УНСС № 974/06.04.2021 г.

I. Представяне на докторанта

Дамяна Лютакова е докторант към Катедра „Медии и обществени комуникации“ в УНСС. Изпълнява успешно индивидуалния си учебен план, включително и представяне на дисертацията. Удължението на срока на обучение се налага по лични причини. Средното си образование Дамяна Лютакова завършва в Москва. Завършва бакалаварска степен журналистика в Московски Държавен Университет им. М.В.Ломоносов и магистърска степен във ФЖМК, СУ „Св. Кл. Оридски“. Има натрупан опит в Професионална

школа «МИТРО» към «Останкино» (след дипломна квалификация). В оперативната журналистика работи в редица печатни медии и ПР агенции.

II. Характеристика на дисертационния труд

В **структурно отношение** дисертационният труд е разработен в класическа **четиризвенна структура** - увод, четири глави, заключение. Общият обем е 226 стандартни страници. В това число - списък с 163 броя използвана литература и източници на български - 49 и английски език - 117, ползвани справочници, каталози и нормативна база и две приложения общо 14 стр.

Изследваният проблем в дисертационния труд е значим, интересен и особено актуален, защото третира сериозните промени, настъпващи в обществото в годините на преход у нас и нарастващата роля и отговорност на медиите в този процес. Както отбелязва автора: „Темата за ролята на медийната комуникация за формиране на обществено мнение за корупцията е от изключително значение, защото касае демокрацията, развитието на политическия и гражданския дискурс в обществото. Социалната апатия, безразличието и скептицизмът на големи социални групи към наличието на корупция на практика стимулират нейното съществуване и агресивното ѝ разпространение в различни области на обществения живот.“

Факт, който заслужава внимание е двукратната смяна на темата на дисертационния труд, поради невъзможност за достъп до информация по проблемите на корупцията в ефира на БНТ и БТВ. Освен от ръководствата на медиите, отказ и страх имаше и от разследващи журналисти. И с право - редица от тях бяха уволнени заради публикации и разследвания. В дисертацията:

Обект на проучване са медиите като фактор за формиране на обществено мнение на нетърпимост срещу корупцията .

Предмет на изследването е взаимната обусловеност между различни фактори, които благоприятстват или възпрепятстват процеса на медийната комуникация за формиране на обществено мнение за корупцията и тяхното идентифициране

Целта на дисертационния труд е да бъдат предложени превантивни мерки и насоки за предотвратяване на корупцията, насърчаване за борбата срещу нея и за внасяне на предложения за по-ефективна законова и регулаторна система.

Тази цел в дисертационния труд се постига чрез **решаването на следните задачи:**

- Проучване на спецификите и значението на медийната комуникация. и ролята на медиите за формирането на общественото доверие;
- Формиране на основни изводи на база на анализа на материалите от медиите, събрани за целите на изследването;
- Анализ на откритите ефекти от отразяването на корупцията като цяло и изясняване на нейната същност като директна или бумерангова;
- Прилагане на концепцията за нарушената свободата на словото и изопачаване на информацията с цел облага, като се събере материал за начините и похватите за формиране на общественото мнение и доверие чрез медиите;
- Изводи и препоръки за подобряване на дейността за борбата срещу корупцията във всички сфери и дейности на нейната проява;
- Възможности за съставянето на ефективни законодателни норми за преодоляване на контрол и натиск върху медиите, предотвратяване на целенасочената манипулация за формиране на общественото мнение;

Всичко това е постигнато в четирите глави на дисертацията и е обобщено в заключението. Представят се изводи от различни проучвания, осъществени по темата на дисертационния труд. Анализирани са резултати от авторско изследване посредством онлайн-анкета. Неговата цел е да събере и осмисли информацията относно характера и влиянието на медиите за формиране на общественото мнение към проблема „корупция“. **То потвърждава хипотезата, че за по-голямата част от публиката информацията, която те получават от медии, не удовлетворява техните очаквания. Върху базата на обобщените резултати от проведеното анкетиране е изчислен коефициентът на рангова корелация по метода на Спирман – 0.63. При тази умерено висока корелация може да се твърди, че първоначално изказаната хипотеза на изследването се потвърждава с получения коефициент.**

Времевата рамка на изследването обхваща периода от 2017 до началото на 2021г.

Методологична база на изследването се явяват общо научните принципи в изучаването на медийни явления – диалектически, конкретно-исторически, системен анализ, както и изследванията в европейска и българска научна литература посветени на темата. Използвани са методите за набиране и анализ на статистическа информация, индукция и дедукция, ретроспективен и прогностичен анализ, както и собствен анкетен методологичен подход.

III. Постигания на дисертационния труд

Общото ми заключение в становището, като научен ръководител и член научно жури, е: докторантът е разработил дисертация, която има ясно формулиран проблем, цел и задачи, предполагащи научно изследване; дисертацията е доказателство, че Дамяна Лютакова познава научната литература и научните постижения в тази научна област, в основни линии е открила нерешените или частично решени проблеми, систематизирала и осмислила съществуващите тези и в повечето случаи е заела аргументирана позиция, правилно е интерпретирала резултатите от научното изследване, оформила ги е и ги е представила разбираемо, логично и прецизно.

Изследователската цел е постигната в разработените четири глави, изводите са отразени в заключението. Много от интерпретациите, изводите и препоръките са ценни и значими. Те са дело на автора.

Представеният труд доказва умението на автора да анализира приложимостта на чуждия опит за преодоляване на изследваните проблемни зони. Разработката се отличава със **задълбоченост, логичност и прецизност** при посочване на използваните източници. Заслужава да се отбележи:

Устойчивото равнище на корупцията в България в последните три десетилетия е доказателство за липсата на формирано обществено мнение на нетърпимост към нея; сред основните причини то да отсъства е неефективната медийна комуникация. Противоедействието на корупцията – е неефективно в много голяма степен, ако не е формирано обществено мнение на нетърпимост към нея. Докато този процес не бъде реализиран, няма да има и социалнозначими резултати в противоедействието срещу корупцията.

Разработката представлява:

- **пълноценно научно изследване** с всички необходими научни реквизити;
- **завършен научен продукт** с точно дефинирани, актуални и **приложими приноси**;
- **задълбочен**, целенасочен и последователно изпълнен **анализ**;
- **ясен, четивен**, добре поднесен, структуриран и онагледен текст,

Приносните елементи в теоретико-изследователски и приложен аспект могат ясно да се формулират. Те са достатъчни за образователната и научна степен „доктор”.

Дисертационният труд е в завършен вид, отговаря на високите изисквания за съчетаване на теория, практически изследвания и произтичащи от това изводи. Бележките ми не могат да омаловажат несъмнените достойнства на изследването.

IV. Критични бележки и препоръки

Докторантът прецизно и отговорно е изпълнил дадените препоръки в катедрените обсъждания в процеса на подготовката на дисертационния труд и при вътрешната защита.

В поставените в разработката ограничителни условия са изолирани някои от препятствията, които стоят пред процесите в промените на българските медии в годините на преход. Това на места прокрадва **елементи на съмнение и невъзможност за адекватно апробиране**. От своя страна тезата почива на обективно подлежащи на анализ факти и тенденции в българската политическа практика и считам, че е възможен още по-точен анализ за причините за забавяне на процеса по влияние на медиите върху обществените процеси. При издаване в монография е необходимо да се ограничат емоционалните, журналистически изрази на автора, които в дисертацията показват неговата съпричастност и изживяване на третираната тематика.

V. Заключение

Оценявам положително докторския труд на Дамяна Лютакова и считам, че той представлява **оригинален, авторски принос в изследванията на българската медийна практика.**

Въз основа гореизложеното по отношение на съдържателното и **комплексното оценяване** на дисертационния труд, мога да обобщя, че:

- Докторантът е формулирал **ясно теза, цел и задачи на разработката.** Използвани са **адекватни подходи и методи на научно изследване.**
- Дисертационният труд **съдържа резултати,** които потвърждават формулираната от автора теза и представляват **научно-приложни приноси** в областта на българската журналистика.

В заключение, изразявам категорично **положително становище** по качествата на дисертационния труд и считам, че той има завършен характер, изпълнява препоръчителните научни и наукометрични изисквания и ще гласувам на **публичната защита** пред научното жури за придобиване на **образователната и научна степен “доктор”** в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки - докторска програма “Организация и управление извън сферата на материалното производство“ (медии и комуникации).

26.04.2019 г.

Член на научно жури:

проф. д-р Петко Тодоров